

MLADÁ NA MALÝ

27.6.2015

3

V DIVADLE JSOU LIDÉ ŽIVÍ A SPOLU

Profesorka Jana Pilátová v šedesátých letech absolvovala stáž v Teatru Laboratorium, pracovala mimo jiné v Scénografickém ústavu, Mladé Frontě, Polském kulturním středisku a dodnes učí na DAMU.

Chtěl bych mluvit o Polsku, o Grotowském a o amatérských přehlídkách, protože mám dojem, že vy na amatérské přehlídky moc často nejezdíte.

Začneme těmi amatérskými přehlídkami. Já jsem totiž kdysi jezdila a to ráda, protože tam bylo divadlo daleko lepší, než bylo možné vidět na profesionální scéně. U amatérů byl život. Tam jsem se třeba poprvé setkala s Petrem Léblem. Nebývám teď na přehlídkách, ale ne protože bych nechtěla. Teprve pětadvacet si užívám možnost učit a pořád neumím odříkat školní nabídky, takže teď učím téměř na všech katedrách DAMU, kromě činoherní. Taky vedu spoustu diplomek a disertací. Pak k tomu přišly nabídky spolupracovat s bývalými žáky nebo mladými kolegy, jako je Continuo nebo Farma a pak ještě rodinné záležitosti, protože mám starou maminku, která mě každý den potřebuje, tak mi prostě nezbyvá čas. Už jsem neměla asi deset let dovolenou. Je mi líto, že mi na přehlídky čas nezbyvá. Líbí se mi tady.

Dokázala byste srovnat přehlídky před lety a teď?

Základní je, že je tu opravdu atmosféra, jako bývala předtím. Myslím, že sem jezdí lidi, kteří tu jsou rádi, těší je to, chtějí zůstat i déle. Ne jako na těch velkých přehlídkách, kam lidi přijedou odehrát a zase padají. Tady jde o to vytvářet si síť vztahů.

Co podle vás „amatérství“ divadlu dává a co mu bere?

Neuvědomuju si nic, co by mu bralo. Uvědomuju si jen, co mu dává. Amatérství má samozřejmě strašnou spoustu podob, ale i když se lidé scházejí pod záminkou divadla ve skutečnosti proto, že chtějí být spolu a dělat něco, co je baví, tak je to báječný! Sociální role amatérského divadla je rozhodující. Když jsem byla poprvé v Irsku, které vlastně není proslulé nějakým skvělým divadlem, navštívila jsem letní školu, která se tam pořádá už asi 60 let. Každý rok tam amatéři mají letní školu, která trvá měsíc, a vybírají

si z lektorů, se kterými denně pracují třeba deset hodin. A ti amatéři byli nekonečně vzdělanější, než naši herci po čtyřech letech studia. Protože byli amatéři, věděli, že se mají co učit. A že se to chtějí učit, protože divadlo opravdu nikdo dělat nemusí a když ho dělá někdo, kdo má pocit, že musí, protože nic jiného neumí, tak to je hrob divadla. Když chce někdo mezi amatéry dělat kariéru, tak je to hned vidět, ono se to prozradí!

Cítíte nějakou tendenci v mladém amatérském divadle?

Nevím... Já toho tady teď viděla málo. Ale připadá mi, že se řeší, že člověku je špatně samotnému. Jakoby se dostávala do popředí otázka, jestli když chce být člověk „po svém“ znamená, že musí být konformní. To je zvláštní, protože na jednu stranu se zdá, že té nonkonformity je až moc. Ale jakoby už i nonkonformita byla konformní, „Tak sakra buď jinej! Buď svůj!“ A to je hrozný, proto se mi líbí i pokusy oživit činohru, vracet se k prostým základům a hledat, kudy by do toho znovu začal proudit život.

Co to podle vás vypovídá o nás jako o společnosti?

Nevím, jestli jsme nějak jako společnost výjimeční. Když je člověk mladý, doufá, že to všechno záleží na něm. Pak ho potkají situace, které mu přistihnou křídla, kdy to nejde spravedlivě, kdy se nevyhrává fér. A buď přistoupí na to, že to tak je, nebo si zvolí, že bude za blázna a bude dál věřit na nějakou spravedlnost. Myslela jsem, že to byla vina režimu a moc jsem si slibovala od té proměny. Zaplať pánbůh za ní. Ale jsou zase jiní přistřihovači křídel. Možná je to teď těžší o to, že je tolik sdělovacích prostředků a je daleko obtížnější se zorientovat. Zvlášť když jsou i lidi

Rozhovor pokračuje na straně 14

Čtvrtek Večer? ZUŠ Most: Co bys chtěl!

PRO TÉMA JE AUTENTIČNOST ZÁSADNÍ

Rozhovor vedoucím souboru Pavlem
Skálou

Mám pocit, že často pracujete s autorskými texty...

Svou pedagogickou činnost zakládám na tom, že se snažím, aby žáci vycházeli ze sebe. Myslím si, že autorská činnost je k tomu nejlepší. Budovat témata představení tak, aby oni měli co říct. Ve studentském divadle, které je vlastně interpretační, se někdy stává, že děcka sice budují postavu, ale nevycházejí sama ze sebe. Já se snažím, aby se od sebe odpíchla a potom mohla jít dál, pokud je to bude bavit.

Není ta interpretace výhodná právě v tom, že se za ní může student schovat?

Nechci nic schovávat.

A nepomůže to dětem?

Myslím, že ne. Sám jezdíš po přehlídkách a viděl jsi hodně autorských divadel, která skončí fiaskem, protože to na zkouškách vypadá, že je to vtipné, ale před lidmi to spadne. Třeba proto, že jde o jejich osobní humor, který není přenositelný. Věřím tomu, že se neschováváme za autorské divadlo. A ani nemyslím, že by to bylo jednodušší.

Naopak jsem měl na mysli, jestli hra role v interpretačním divadle dítěti, které ještě nemá dostatek prostředků, nepomůže.

Jasně, že takovéhle divadlo nebudu hrát se začátečníky. Já začínám na pantomimických pohádkách, kde se schováváme za vlka a Karkulku, na jednotlivých etudách, kde si hrají na něco jiného. Tohle je samozřejmě výsledek dlouhodobé práce se skupinou.

Jak dlouhodobé? Popsal bys cestu skupiny?

Šest let, z toho čtyři roky jezdíme po přehlídkách. První dva roky jsme udělali třeba nějakou prkotinu a šli s tím na oblastní přehlídku. Ani ne postupovou, jen abychom si to ukázali s ostatními učiteli. Jezdit jsme začali až potom. Tohle představení vznikalo tak, že jsme nějaké čtyři měsíce jenom diskutovali o tématech a pak teprve začali stavět. Ta diskuse trvala strašně dlouho, ačkoli je to pětadvacetiminutový špíl.

V té dramaticko-výchovné práci tě tedy zajímá hlavně autenticita. Proč?

Myslím, že je zásadní, aby to bylo jejich téma. V divadle se mají sdělovat témata a otázky na diváka. A pro vyznění a

uvěřitelnost tématu je autentičnost zásadní.

To je tvůj cíl? To je chceš naučit?

Pro mě cíl rozhodně není divadelní představení. Spíš je naučit obecně vnímat umění a rozeznat kýč. Samozřejmě, vždycky musí být i nějaké představení, jako výsledek práce. Na tom se naučíme spoustu věcí. A myslím, že se to daří.

Jdeš teď výchovnou dramatikou studovat. Co myslíš, že se pro tebe změní s tím odborným náhledem?

Já se toho dost bojím. Myslím, že jsem v přístupu dost pankáč. Bojím se, že až mi budou tlouct do hlavy, jak se to dělá nebo má dělat, tak se ten pankáč ve mně upozadí. Pak se bojím, že to ztratí nádech autenticity. Myslím ale, že to bude spíš o komunikaci, diskusi, která k něčemu povede.

-jam-

RECENZE

POHÁDKA O DOSPÍVÁNÍ

Téma hledání sebe sama. Odpoutání se od rodičů. Puberta jako doba, kdy přestáváme být jen těmi, kdo se přizpůsobují a vyhovují. Vnitřní vzpoura, kterou někdo povzbudí. Někdo, kdo v našem životě znamená víc než ostatní. To jsou témata, která lze vyčíst z představení Co bys chtěl! mosteckého souboru Čtvrtek večer. Jsou to témata obvyklá, a samozřejmě jsou s nimi spojena nejrůznější klišé - vzorná dívka, svazovaná přísnými pravidly konvenční rodiny, mladý rebel, který „osvobodí zakletou princeznu“ tím, že jí ukáže cestu. Kamarádky, které prezentují své povrchní zájmy jako „to pravé“ a nejdůležitější v životě, učitelka, která všechny jen nutí, ale nemotivuje. Jsou to zkrátka situace, které se stanou v době dospívání patrně každému, a proto každého - přinejmenším v určitém věku - zajímají. V zájmu dramatického konfliktu je pak dobré, jde-li o hrdinku pilnou, poslušnou a nezkaženou. To dává možnost vystavět představení jako víceméně modelový příběh o dospívání.

Důležitou ingrediencí při přípravě takového projektu je, aby se na něm podíleli všichni zúčastnění, ať už za sebe, tak i za karikatury modelů chování, které považují za odstrašující, či přinejmenším otravné. A pak je potřeba někoho, kdo jednotlivé nitky splete dohromady tak, aby měl příběh nějakou vnitřní linku, gradaci a závěr. To se souboru pod vedením Pavla Skály celkem zdárně podařilo, aniž by tu byla potřeba uchýlit se k prostředkům coolness dramatiky. Tedy nic drastického, žádná extrémní situace, žádná sprostá slova. Zdůrazněna je spíše banalita každodennosti, a jisté romantizující prvky, vedoucí ke vzpouře. A sympaticky

využitý současný jazyk v příjemně kultivované a vtipné formě. Příběh je uzavřen do poměrně krátkého období začátku školního roku, a jedná se vlastně o deníkové záznamy protagonistky. To vše vidí diváci v intimním arénovitém uspořádání, uvnitř kterého se hraje ve dvou geometricky vymezených prostorech, širším kruhu, v něm ještě menší čtvercové platformy, kde se odehrává to podstatné. Postavy - kromě hrdinky - neprocházejí žádným vývojem, vidíme je do jisté míry schematicky, viděné očima protagonistky teď a tady. V kontrastu s realistickými dialogy je zajímavě využito tzv. zcizovacího efektu, ať už ve formě dialogů, kde spolu postavy nekomunikují přímo, ale zády k sobě, či ve vstupech televizního média, ztělesněného bavičem, který vždy neorganicky „vtrhne“ na platformu s absurdně vyhlížejícím výstupem. Tento prvek působí nejen humorně, ale zároveň velmi efektivně jako znak neurotické doby.

Můžeme samozřejmě zkoumat nejasnosti v motivacích postav - ale domnívám se, že to není nutné. Necítím potřebu zkoumat, kdo je onen záhadný mladík, který vůlí tvůrců nakonec skončí v polepšovně. Protože on tu funguje vlastně jen jako katalyzátor, silný podnět, iniciátor vzpoury a přerodu hrdinky, a poté z jejího života mizí. Je to tedy svého druhu pohádka, kde však všichni hrají tak, že jim, přes veškerou naivitu jednotlivých epizod, prostě chceme věřit. A bez toho prvního polibku na komíně, prohlášeného veřejně za klišé, by to nebylo ono!

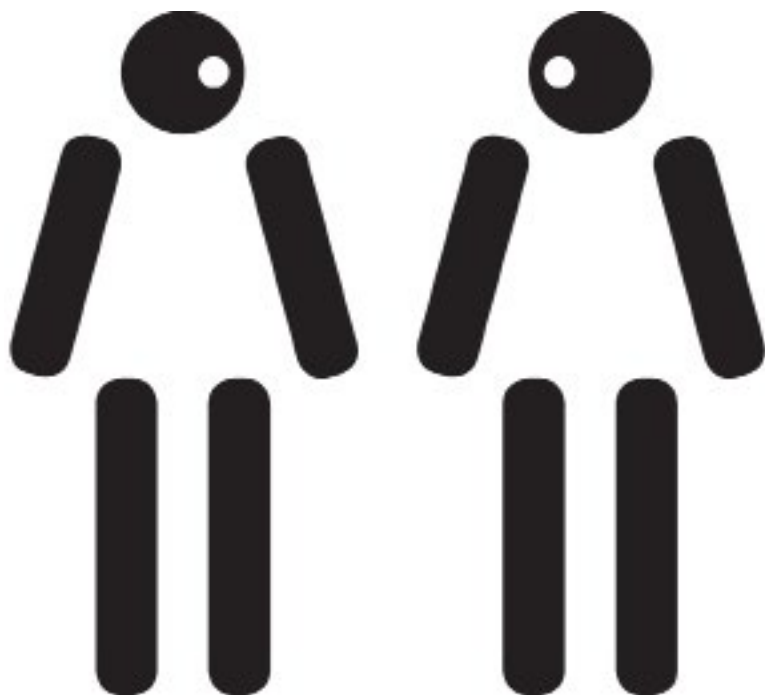
Jana Sprová

SLOVOMRAK

Slovomrak (čti wordcloud) je vizualizací bleskových reakcí diváků ihned po představení. Čím větší písmem je výraz uveden, tím vícekrát jej diváci v souvislosti s představením pronesli.

DISKUSE O INSCENACI:

Dost jsem se nasmála, bylo to ze života nás pubertáků. *** Oceňuju čistotu, představení se obešlo bez předělů a podobně. *** Příběh byl pro nás vrstevníky velmi nosný, každý něco podobného s rodiči či spolužáky zažil. *** Líbila se mi práce s prostorem a arénou, která nebyla použita jako módní kalkul. Ale pořád jsem se cítil, jako bych se na představení díval skrze stěnu. Důvod jsem nenašel. *** Měla jsem pocit, že jako diváci jsme spíš svědky dění, ne jeho součástí. Nepochopila jsem konec, proč byl Vojta poslán do pastáku, když vlastně nedělal nic moc hrozného. *** Karel Tománek: Bylo to velmi příjemné představení, zařadil jsem si je do kategorie tzv. modelové hry, která směřuje k jasné a výrazné pointě. V rámci přehledného a jednoduchého zadání byly postavy bravurně a uvěřitelně zahráné. Z arénového uspořádání jsem cítil blízkost, kdyby se hrálo na kukátku, asi by to tak dobře fungovat nemohlo. *** Vladimír Fekar: Zdálo se mi, že mě zmíněná modelovost začala v průběhu děje trochu unavovat. Postavy byly příliš černobílé, některé situace nebyly příliš překvapivé. Nicméně stopáž nebyla tak dlouhá, aby mi to stihlo nějak více vadit. *** Zuzana Jirsová: Přišlo mi, že je od začátku všechno dané, dopředu jsem věděla skoro všechno, co se stane. Osobně bych potřebovala vidět aspoň náznak motivu – třeba proč je ten otec takový vůl? Proč se jí nezastane matka? A těch proč tam mám hodně. Víím ale, že na tak malé ploše je to těžké. *** Jana Pilátová: Přišlo mi, že soubor znovuvynalezl středověký žánr morality, se všemi jeho výhodami a nevýhodami. A v něm jsou otázky „proč“ zbytečné.

RECENZE

KŘEHČÍ A ČISTÍ

Je naivita hloupá ve své nevědomosti a naivita čistá a krásná ve své prostotě.

Uprostřed kruhové arény, jež nám herce přibližuje na dotek, je praktikábl metr na metr, na něm představitelka hlavní hrdinky Kláry okolo sedí další čtyři dívky a pět chlapců. Klára má přísné rodiče (zvláště poněkud záhadného tatínka), několik v různé míře hysterických učitelů a také dvě afektované hloupoučké kamarádky. Do „venkovské“ školy přichází nový kluk z Prahy, Vojta (je-li v tom něco víc než stěhování rodičů se nedozvíme), třída ho nepřijme, ale Kláře je natolik sympatický, že spolu nakonec utečou, hoch je poslán do polepšovny a Klára přednese úvahu o tom, že chtěl uniknout ze stáda šedých ovcí a je zřejmé, že ona sama touto cestou půjde.

V čem je vlastně Vojta odlišný od „šedivých ovcí“ okolo a v čem „vyčnívá“? On přeci nevyčnívá, ale je třídou nepřijat, protože je nový, má koženou bundu a dívky ho považují za ošklivého žabáka. Záhy se začlení do ne vždy motivovaných hrubostí vůči učitelům. Dá Kláře květinu, jako ji dává jeden z „šedivých“ hochů. Lze dojít k závěru, že se liší hlavně tím, že se do sebe s Klárou zamilovali. A zůstává i otázka, zač je poslán – na rozdíl od Kláry – do polepšovny?

S vybraným prostorem, žel příliš nepracují, nebudují z něj a v

něm situace, mizanscéna jako tvorba významů prostorem a v prostoru chybí, jen se mírně proměňuje vnější aranžmá.

Mají však smysl pro udržování proměnlivého temporytmu a evidentně znají prostředí a typy těch, o nich hrají – což je vidět i na smíchu, který jejich „vychytávky“ a „hlášky“ vzbuzují zvláště u mladších diváků. Hrají prostě až naivně, ale je to naivita čistá a krásná. Inscenace je křehká, herci jsou až dojemní, a křehcí a nesmělí se zdají i lidsky, při děkovačce – a jsem jim za jejich křehkou citlivost vděčný. Přesto si kladu otázku, zda není hra, kterou si vytvořili (další klad) trochu pod jejich věk.

Luděk Richter

Haranti, ZUŠ Hodonín: Divá Bára (First Fires)

HODONÍN A FOLKLÓR JDOU RUKU V RUCE

Rozhovor s dramatikem, dramaturgem a režisérem Matějem Mužíkem

Z brožury jsem o vás mnoho nevyčetla. Povězte mi, co jste za soubor.

Jsme soubor při ZUŠ v Hodoníně. Tady jste ale viděli kostru souboru; těsně před představením tři postavy odřekly účast, takže jsme na poslední chvíli hodně přezkušovali. Není to tedy kompletní soubor. Členové řešili přijímačky na střední školu.

Představení je tedy starší?

Je staré dva roky. Soutěžit jsme s ním začali až letos. Lidé ze souboru ještě na žádných přehlídkách nebyli, já také učím teprve druhým rokem, takže ani já tu zkušenost nemám. Přihlásili jsme představení na místní festival, na hodonínský Hoblík, a tam se zadařilo.

Říkal jste, že učíte dva roky. Jde tedy o vaše první představení?

S tímto souborem ano, mám tam ještě jiné špily s jinými soubory. Tohle představení jsme dělali v rámci konceptu „neckyáda“, kdy jsme hráli dvě představení s neckami. Další představení, které jsem dělal, bylo Hoj ty štedrý Erbene, což byla inscenovaná Kytice, dále děláme Draculu, pak od Cliva Barkera takový horor pro dětičky, je tam toho dost.

Ptám se kvůli tématu. Je vám blízká folklorní nota?

Hodonín a folklór, to jde ruku v ruce. Nejsem z Hodonína, dojíždím z Brna, pro mě to byla velká neznámá. Děcka na to ale slyší, sami si přinesli Báru, že by ji chtěli dělat. Původním záměrem bylo hrát v hodonínských krojích a s touto hudbou, do kontrastu. To, co jste viděli, vzniklo až roční cestou tvorby.

Kde jste hledal inspiraci?

Čerpal jsem hodně z černobílého filmu. Je to hodně na motivy, není to přímo povídka od Boženy Němcové. Hrajeme si hodně s motivem, kdy do vesnice přichází město, moderna, nějak se nám tam objevila průmyslová revoluce... S podněty jsem nepřicházel jen já, byly to i podněty dětí, byla to společná práce. Oni tam nosili folklór a já jsem tam z Brna vozil město.

Mohl byste pojmenovat, v čem se tam pomítla průmyslová revoluce?

Je tam postava Nadlesního a zároveň příběh Elišky, která přichází z města a přináší jiný výraz, řekněme měšťáckost, povrchnost. Nechci tím přímo říct, že je město povrchní, to samozřejmě ne. Ale do čistoty vesnice vnáší něco cizího.

Zařadil jste Nadlesního k prvkům, které přicházejí zvenku, z města. Proč? On přece taky patří na tu vesnici.

Přesně tak. Geneze Nadlesního je ale stejná jako Elišky. On pochází z vesnice, ale pak ji opustí, ve městě zbohatne a vrací se zpátky. Sám říká, že bydlí ve městě, ale má sídlo i tady. Je to postava, která si z vesnice a z vesnickosti bere prostředky, aby mohl žít ve městě, v tomhle případě dřevě.

Výrazně jste pracovali s barvami.

Ano, ty červené prvky. Každá postava měla jednu červenou věc, která symbolizuje postavu samotnou. Věc sama zároveň naznačuje určitou „deformaci“ postavy, nějakou vadu na kráse. Něco, kvůli čemu nelze postavu považovat za čistou. Proto je Bára zcela v bílém. Bára měla původně mít červený džbáněk, ale nakonec jsme zvolili průhlednou barvu. Bára totiž nemá nic, co by ji kazilo, nemá zápor.

-jip-

RECENZE

JE VŠE MOŽNÉ?

Dřevěné necky, dva kříže, čtyři herečky, dva herci. Zazní úvod z Andersenovy Sněhové královny (?) o tom, že všichni vidí na druhých jen všechno ošklivé. Jenže o tom inscenace nevypráví: „všichni“ v ní vidí jako podivnou či dokonce jako čarodějnici jen Báru; což pro změnu nevidíme my diváci, neb se to tom jen mluví: že se nebojí vzdálené bouřky a koupe se nahá.

Ono se tu vůbec většinou jen mluví. Inscenace stojí z pětadevadesáti procent na slovech, zatímco s mizanscénou se, žel, nepracuje a situace, ani postavy nejsou vybudovány: Eliška i její matka jsou každou chvíli jiné a lze od nich očekávat cokoli, není sděleno, co kdo opravdu chce, jestli někdo něco chce a o co vlastně vcelku jde.

Herci jsou tak trochu dobově kostýmováni a la 19. století (např. Bára či Josífek), ale Josífkova matka má minisukni, Eliščina kalhoty a košili a všichni (až na Báru) nosí značkové hodinky z obchodního domu naproti. Jsem zmaten. Snad ne postmoderna, v níž „je možné vše“? Hraje se ve stylu neumělého realismu ochotnického divadla, sošně, v afektech s prvky hysterie či falešného patosu. Někteří neotvírají pusy a drmolí, takže mnohým nerozumím.

V programu čtu: Vestec – Léta Páně 1924. Že by tedy reminiscence či dokonce parodie na sousedské divadlo oné doby? Z jeviště to ničím sděleno není? V holinkách se z Prahy nejezdilo ani v té době a maminky minisukně na vsi taky nenosily.

K tomu všemu navíc zní tu dixieland, tu anglojazyčná píseň, takže ztrácím jak jistotu, v které době jsme, tak kde jsme, či proč se onen výstředně český příběh s panem nadlesním a Eliškou, přijíždějící z Prahy, odehrává v Americe, Anglii nebo jiné části Commonwealthu. Není totiž vůbec tak samozřejmé, jak by se mohlo často zdát, použít v české inscenaci (o české klasice nemluvě) píseň s anglickým textem či anglický podtitul First Fires. To i ono nás totiž zavádí do jiného prostředí, vnáší jiné konotace a asociace, nese své vlastní významy. Postmoderna nepostmoderna, psychika divákova vnímání se kvůli módním stylům nezměnila. Není to tedy tak trochu jen neuvědomělá (nebo záměrná) snaha připadat si světoví, podobně, jako když říkáme set místo souprava a stage místo jeviště? (Jsa vystudovaný anglista, neříkám to z nějakého rozjitření, věřte mi.)

Obávám se, že vznikající humor, jenž vyvolává smích diváků, je kouzlem nechtěného, nikoli snahou o parodii. A nejsem si jist, kdy se diváci smějí s inscenátory a kdy – bez zlého úmyslu – jim.

Není důvod hněvat se na soubor a ctím jeho snahu něco zkusit. Dělají, co umějí, a hrají, jak umějí. Zamyslet by se měl tentokrát spíš ten, kdo inscenaci na národní přehlídce poslal a vystavil ji možnému – a věru že nechtěnému – smíchu.

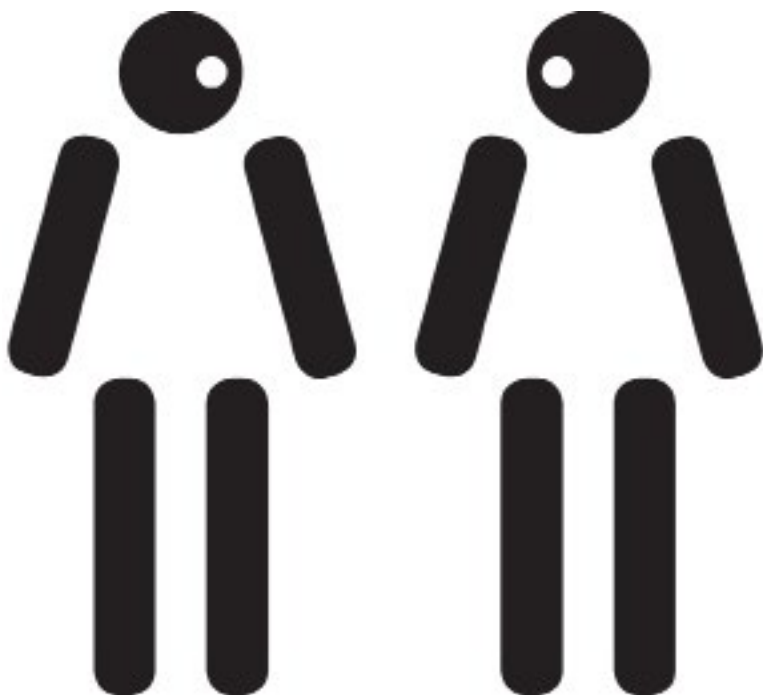
Luděk Richter

SLOVOMRAK

Slovomrak (čti wordcloud) je vizualizací bleskových reakcí diváků ihned po představení. Čím větším písmem je výraz uveden, tím vícekrát jej diváci v souvislosti s představením pronesli.

DISKUSE O INSCENACI:

Viděla jsem srozumitelně převyprávěný děj. Vadila mi hudba, byla moc hlasitá, někdy jsem přes ni neslyšela, co říkali. A někdy se mi tam nehodila. *** Hudba měla mít význam a byla to snaha představení zmodernizovat. Nevím, jestli se to úplně povedlo. Ale byl jsem rád, že tam nebyla klasická polka. *** Nepochopila jsem, proč nadlesní přišel s PSP – vypadalo to jako omyl. *** Viděl jsem jasný záměr převést Divou Báru do moderního kabátu. Ale strašně se mi to navzájem třískalo. Po scéně na bále jsem si nebyl jistý, jestli hrají na vážno, nebo jestli to je parodie. *** Vůbec tam nebyly dramatické situace, nebylo jasné, proč se postavy chovají tak, jak se chovají. Nevěřil jsem hercům, proč říkají, co říkají. *** Vnímám jsem zajímavý, promyšlený postmoderní koncept, který ale nebyl herecky naplněný, takže na mě inscenace působila jako loutkohra – režisér na drátkách vodil herce, kteří diletantsky plnili pokyny, ale netušili, co dělají. Rozčilovalo mě to. *** Zuzana Jirsová: Divá Bára od Boženy Němcové je dobrý text. Pokud chcete dělat klasický text moderně, prosím na kolenou: všichni si ten text přečtěte. A několikrát a pokorně. Při předělávání do moderní podoby byste pak měli textu dodat nějakou přidanou kvalitu. *** Karel Tománek: Pokud je za dramatizaci, dramaturgii i režii zodpovědný jeden člověk, má zodpovědnost převést své představy na další členy souboru. Pohybujete se na hranici klasického činoherního divadla, které vyžaduje určité řemeslné zdatnosti. A k těm máte ještě dost daleko. Připojuji se ke všem, kteří říkají, že nevěděli, jestli hrajete navážno, nebo je to parodie. Vladimír Fekar: Zdá se mi, že si tvůrci nepojmenovali základní dramatické situace a postavy, čím Bára vybočuje z okolního řádu. Nechali se unést vizuální, estetizující imaginací. Ale proniknutí do jádra konfliktu Báry s okolím se vytratilo. A potom se nevěnujeme základní analýze tématu, ale tak marginální věci jako je hudba.

RECENZE

DIVÍ NA SCÉNĚ

Inscenovat klasické dílko Boženy Němcové o jinakosti, která dělá z lidí outsidersy a rebely, nikoli z vlastní vůle, stále láká tvůrce jak v profesionálním, tak amatérském divadle. Je ovšem potřeba se rozhodnout, zda půjde o vážně pojatou záležitost či parodii, zda bude téma pojato tradičně, nebo aktualizovaně, zda bude využito symbolů či realistických prostředků. V představení Divá Bára (Firts Fires) souboru Haranti tahle vymezení nejsou příliš jasná. Možná je to dáno do jisté míry neporozuměním mezi režisérem a herci. Dramatizace, scénografie a do jisté míry i režie má totiž viditelné ambice, které však herci příliš neuměli (či nechťeli) vyplnit. Chvillemi to spíše vypadalo, jako by tyto dvě strany spolu tak nějak bojovaly. Po dobrém sice, nicméně výsledný dojem je značně rozporuplný. Můžeme říci postmoderní, ale nikoli v kladném slova smyslu.

Základní vymezení scénického pros toru dvěma stylizovanými kříži a velkými dřevěnými neckami, stejně

jako snaha o znakovost kostýmů (kombinace černé a bílé s červeným detailem specifikujícím konkrétní postavy, stejně jako kontrast znaku vesničanů - holínky, oproti bosé Báře), to všechno jsou dobré nápady. Méně to už vychází z hudbou, která vytváří velmi podivný a nelogický kontrast k dění na scéně. To, co se ovšem nejvíc vymyká, jsou právě velmi nesourodé herecké výkony. Pomineme-li značně nedbalou technickou stránku projevu (u představitel nadlesního máme dokonce dojem odříkávání textu jako básničky ve škole), značně kolísají prakticky všechny výkony. Jako by se protagonisté nemohli rozhodnout, jak to vlastně chtějí hrát. Dalo by se přijmout pohrávání si s postavami, nadsázka, grotesknost, parodie či realistické hraní, ale není to vlastně ani jedno. Jako celek tedy představení nakonec připomnělo nejspíše školní akademii, kde se spříznění diváci baví tím, co to jejich kamarádi na scéně vyvádějí. Ano, i tento způsob hraní je možný, ale k opravdovému divadlu to má ještě dost daleko.

Jana Soprová

Škytafky, ZUŠ R. Schumanna, Aš: Nízkoúčinný život

OBEZITA JE CELOSVĚTOVÝ PROBLÉM

Rozhovor se souborem

Jak jste se dostali k tomuhle tématu?

Lenka: Asi přes jídlo

Ivka: Máme totiž moc rádi jídlo.

To byla vaše jediná motivace?

Lenka: Také nám přišlo, že i postavy pasují. Byly pro nás jako stvořené a líbilo se nám, jak je to napsané.

Myslíte si, že je obezita choroba?

Všichni: Ano!

A jak proti ní bojovat?

Lenka: Pohybem a zdravým jídlem.

Anička: A radostí ze života!

Vanda: A nezabíjením zvířátek. /smích/

Jak se tedy stavíte k onomu názoru „krásná svojí vlastní cestou“.

Ivka: To je právě o té myslí. Člověk může být vevnitř krásný, ale to je tím, že se cítí dobře. To také znamená, že musí být člověk sám ve svém těle spokojen. A většinou to tak bývá, že když je někdo obézní (nebo vlastně i jiná nemoc), není sám se sebou spokojený, cítí nějaké břímě, které ta choroba obnáší... Třeba bolesti kloubů /smích/

Anička: Nebo srdce.

Takže vy obezitu neberete přímo jako fyzický problém, ale spíše jako stav těla a mysli?

Anička: Jako obojí. Jde o celosvětový problém a je dobré se na něj podívat z více úhlů a s nadsázkou. To je, myslím si, hlavní záměr tohoto představení.

Nějak si nedovedu představit, že se právě vy potýkáte s obezitou.

Anička: No to je obecně ženský problém.

Lenka: Pro nás asi ne přímo obezita, ale pokud se člověk cítí, jako že má pár kilo navíc, tak s tím není spokojený. To je většinou u ženských. Spíš stav mysli.

Ivka: Ale každý s tím má co dočinění.

Lenka: Každý se chce líbit.

Jak vypadal proces vzniku této inscenace?

Anička: Vykracovat, vykracovat, vykracovat! /smích/

Kuba: Vlastně jsme to začali hned hrát. A pak jsme to

vyňuňávali a vyňuňávali.

Ivka: To znamená vymazlit.

Lenka: Přidat do toho kousek nás.

Anička: No vlastně úplně to postavit na nás.

Tématem přehlídky je paměť. Co se vám vybaví v souvislosti s tímto představením?

Kuba: Vzpomínám na maturitu. Bylo to trochu náročnější, ale zvládli jsme to.

Ivka: Pro mě je to takové ohlednutí a vzpomínka na celý soubor, protože je to naše poslední představení...

Anička: Pro mě taková sladkost na závěr.

Když už vzpomínáme, na co si vzpomenete, když se řekne Mladá scéna?

Kuba: Kavárna Max! /smích/

Anička: To je naše oblíbená zástávka. A jinak krásné město s příjemnou atmosférou. Parádní gympl.

Vanda: Šest hodin v autě.

Anička: No hlavně léto a příjemná atmosféra.

Vaše nejoblíbenější jídlo?

Lenka: Šťouchaný brambory.

Anička: Stejk!

Kuba: Špenát.

Vanda: Zelenina.

Ivka: Já se nemůžu rozhodnout! /smích/ Mně chutná všechno, co je dobře uvařené.

-vím-

RECENZE

CRAZY VEČER S FALEŠNÝMI BOUBELKAMI

Optika her Viliama Klimáčka je velice specifická. Realizace jeho textů není snadná, jakkoliv je svou bizarností, v níž propojuje realitu s prvky zcela absurdními, lákavá. Z tohoto hlediska Škytafky z Aše v inscenaci Nízkočuchný život zvolily nápaditý a scénicky účinný přístup. A tím je nápad pojmout příběh tří žen, které se sejdou na odtučňovací kůře, jako němou filmovou grotesku, v propojení s až komiksovou image postav. Němé grotesce odpovídají některé použité výrazové prostředky, ať už je to využití live klavírního doprovodu, mimické prvky projevu protagonistů, využití kombinace reálných a imaginárních rekvizit, ale i cedulek s označením váhy, připnutých na hrud' jednotlivých postav ve chvíli, kdy vstupují na scénu. Komiksová image zase odpovídá výrazné vycpání hrdinek na prsou a na zadku, takže siluety připomínají Marge Simpsonovou. Tím je naznačena jistá nadsázka, ale i připomenuta ženskost rysů, které byly kdysi považovány spíše za přednost, nežli za handicap.

Jak už bylo řečeno, Klimáčkovy texty velmi rafinovaně zacházejí s tvorbou charakterů a situací, a někdy je velmi

obtížné v textu rozpoznat, co je myšleno vážně, a co je nadsázkou. Nicméně, všem třem dívkám se dosti dobře daří vytvářet ony lehce karikované osoby, u nichž se jídlo stalo náhražkou za něco důležitého v jejich životě, zaplnilo neurotický prostor, v němž se jim nedaří uspět. Jídlo je tu prezentováno jako lákadlo, fetiš a nepřítel - to všechno souběžně. Je to jakási fiktivní zbraň, která dává zapomenout na nezdary v manželsví, v práci či v politické kariéře.

Jednotlivé fáze, jimiž provází ženy „nechutně hubený“ trenér, kopírují skutečné motivující metody, nicméně divácky nejatraktivnější jsou především nepřiměřené reakce žen na situace, do nichž jsou vrženy. Druhým partnerem se jim stává neviditelný Egonek, tedy vlastní ego, které na každou z nich působí ještě více iritujícím dojmem než sám trenér. Závěrečná pointa-nepointa, poukazující na to, že řešení váhy není tou nejdůležitější věcí na světě, a že je možno dosáhnout úspěchů i v tlustém těle, dává příběhu ironickou tečku. Možná je trochu škoda, že na konci opustily herečky rovinu grotesky, a tím vyznění vyšumělo do neurčita. Jako celek ovšem jejich představení potěšilo a pobavilo.

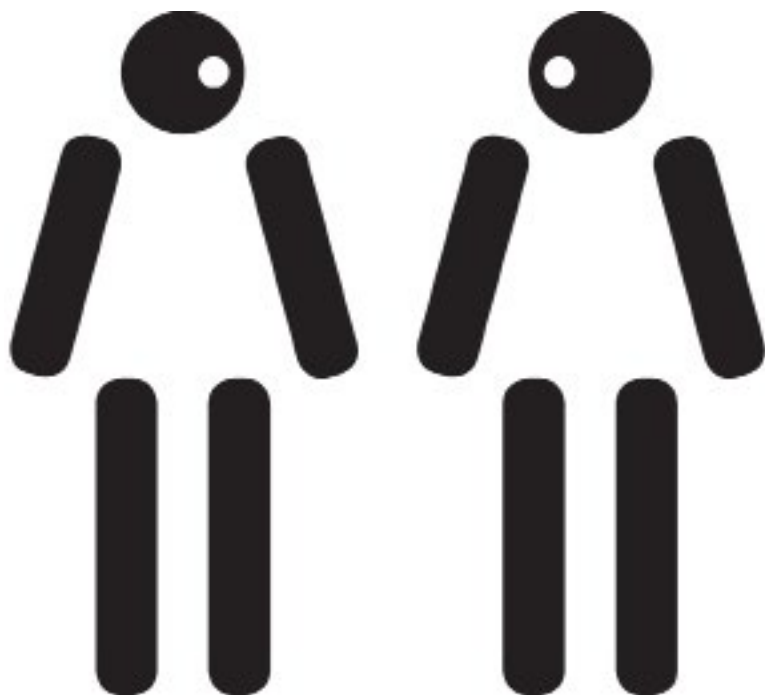
Jana Soprová

SLOVOMRAK

Slovomrak (čti wordcloud) je vizualizací bleskových reakcí diváků ihned po představení. Čím větším písmem je výraz uveden, tím vícekrát jej diváci v souvislosti s představením pronesli.

DISKUSE O INSCENACI:

Docela se mi to líbilo. Škoda, že používali pantomimu a pak vytáhli imaginární trenýrky. *** Nevím, jak hru chápat – šlo o parodii na hubnoucí procedury? Ze začátku jsem se bavil, ale pak jsem se dostal do slepého bodu. Představení mě nakonec nikam nedovedlo. *** Pro mě bylo klíčové, že se ženy s hubnutím obracely na instituci, ale osobně selhaly. *** Představení se mi líbilo herecky, ale nedošla ke mně žádná pointa. *** Byla jsem velmi spokojená. Na konci soubor úplně zbytečně ztratil nadsázku a humor, nejvíc v situaci, kdy trenér mluvil o svém bratrovi. *** Vnímám, že se úplně zbytečně zabýváme prkotinami a přitom bychom se měli věnovat důležitější věci. *** Čím víc o tom mluvíme, tím méně jsem si jistý, jaké to téma bylo, protože se jich otevírá čím dál tím víc. Principiálně si nemyslím, že by to bylo špatně. Celou dobu jsem si užíval, jak soubor hraje, a myslím, že se na textu mohl hodně naučit. *** V představení byla zřetelná stylizace do grotesky. Groteskové tempo se ale najednou zpomalilo a v příběhu trenéra se najednou posunulo úplně jinam, dovysvětlovalo se. *** Karel Tománek: Klimáček je v dobrém smyslu vynikající řemeslník, dokáže napsat skoro všechno a to lehkým perem. Některé okamžiky v textu nejsou zmotivované, prostě se stanou. Podobné texty se lépe hrají tak, že se k nim nepřistupuje s nadsázkou a stylizací. *** Vladimír Fekar: Na druhou stranu je pochopitelné, že si soubor vzhledem ke svému věku nějakou stylizaci vybral. Ale vhodnější by bylo hrát navážno. Herecké styly se navíc neodlišovaly podle stylu situací – při psychohrách se hrálo stejně jako ve zbytku inscenace. *** Zuzana Jirsová: Chvilíma bylo představení dost přesné. Místy nebylo všemu rozumět a situace hrané na zemi nebyly pro některé diváky vidět.

RECENZE

DOBŘÍ HERCI A NEDOTAŽENÝ SKEČ

Čtyři herecky báječně vybavené dámy a jeden muž hrají za pomoci živého piána groteskní anekdotu či přesněji sérii skečů Viliama Klimáčka o ženách odsouzených za svou neschopnost odolat žravosti do ústavu, kde je despotický terapeut fyzickými i psychickými procedurami nutí k shoení nadbytečných kil.

Nedomnívám se, že by autor (či inscenátoři) měli potřebu formulovat nějaké téma; kdybychom nějaké chtěli přece jen usilovně najít, zjistili bychom, že dějová fakta žádné nebudují a nerozvíjejí, což s postupem času způsobuje i ztrátu dějové dynamiky. Spíš tu byl nápad na vtipné variace situací s vtipnými dialogy a když se nápad vyčerpá a bylo třeba nějak zakončit, přilepil se televizní projev jedné z pacientek – poslankyně, jež ze své neschopnosti zhubnou udělá nový politický program a postaví se do čela žen, svobodně a šťastně žijících ve své tloušťce, k čemuž se přidá ještě další přílepek, rekapitulující osudy všech postav. Proto je konec tak překotný, překvapivý a neuspokojivý.

Tot' vše: výrazné, tvárné a dynamické groteskní herectví a ne úplně dotažená předloha.

Luděk Richter

Seminář

STRUKTUROVANÁ IMPROVIZACE

Když jsem se dozvěděl, že mi byla přidělen k sepsání reportáže seminář Ládi Kardy a Míši Raisové Strukturovaná improvizace, řekl jsem si, že mne nemůže nic překvapit a že spočinu v postýlce alespoň o deset minut déle, vždyť ty mají v hodinách ranních cenu řkuli neocenitelnou. Po krásné půlhodině vyrazil jsem ke gymnáziu, kde právě začínal improvizací seminář.

Otevřel jsem dveře, potichu se usadil a sledoval počáteční rozvíčku a protažení těl. Postupně byl zapojován i hlas a dech, který je svázaný s pohybem a s řečí. Zkuste se někdy postavit proti zdi, vši silou do ní tlačit a počítat. Kam až se dostanete? A když budete měnit hlasitost? Míša chodila mezi svými svěřenci a každému pomáhala se správným postavením těla, jeho držením, zpevněním. Po Láďovi ani stopa.

ČEKÁNÍ NA KARDU

První cvičení již využívalo mluvené slovo v plném rozsahu. Chodilo se v prostoru a každý vyprávěl jednoduchý příběh o tom, jak se dostal ráno do gymnázia, co viděl, co snídal a pod. Tělo v tomto případě hrálo úlohu ovlivňovací, neboť nejdříve chodilo se se svěšenými rameny a skloněnou hlavou, potom naopak s hlavou napnutou a hrudí vypnutou. Posléze se všichni shodují, jak nesmírně důležité je držení těla při projevu. Mění se jím všechno. Od intonace, přes hlasitost, až po artikulaci. Láďa stále chybí.

NA PARTNEROVI JSTE STEJNĚ ZÁVISLÍ, JAKO ON NA VÁS

Máte-li naproti sobě dvě poměrně početné řady a jejich úkolem je vždy začít mluvit a zároveň couvat ve stejnou chvíli, jako váš protějšek, čekali byste zmatečnou situaci plnou lidí, kteří nervózně šklubou nohou, aby dali řádně najevo, že se chystají vykročit. K ničemu takovému nedošlo. Bylo až neskutečné s jakou přesností dvojice vyrazily ze svých míst.

Následovalo několik podobných cvičení založených na opoře, kterou musíte být pro svého kolegu a kterou on musí být pro vás. Nemohl jsem je však pozorovat zblízka, neboť mě Míša vyslala na pátrací akci s účelem nalezení a přivedení druhého lektora. Taktéž jsem od ní dotal tip, na jakém místě hledat. Šel jsem tedy zpět do svého pokoje v hotelu a skutečně: Láďa spí, jako nemluvně. Po krátké debatě a zvážení všech pro a proti jsem jej nakonec přesvědčil, aby vstal. Pak jsem si dal vydatnou snídani plnou vlákniny a vitaminů.

V ZÁZEMÍ

Jen co jsem se vrátil do třídy, všiml jsem si, že stále něco chybí. Tu se však v okně objevila udivená hlava Kardova a byli jsme kompletní. Míša mu podala snídani a on nesměle, zvenčí sledoval, co zajímavého se uvnitř děje. Seminaristé si mezitím připravovali text. V něm popisovali svůj protějšek (ten předváděl svou fyzickou performaci) se všim všudy. Každý jeho pohyb, každou změnu výrazu. S výslednými texty potom pracují. Mají je přečíst třemi způsoby: maximálně, minimálně a normálně. Co si pod tím konkrétně představí je jedno. Při „maximálním“ čtení zněla třída jako vosí úl. Při minimálním, představil jsem si zurčení

horského potůčku. A „normální“ způsob nasměroval mě zpět do gymnázia plného hlučících studentů.

Po nějaké chvíli odhodlává se Láďa konečně a leze oknem dovnitř. Seminaristé postupně vstupují a zase odcházejí z placu se svým textem. Střídá se intonace, uchopení textu. Pak Láďa konečně promluví: „Do prostoru přicházíte se záměrem nějaké akce, ale odcházíte pouze s pocitem, že to chcete mít už rychle za sebou a myslíte na to, jak co nejrychleji ze scény zmizet. To je špatně. V situaci musíte vydržet, nepustit své vnitřní napětí.“

Láďa během pauzy chvíli mluví s Míšou, potom vyskakuje z okna. Vzápětí se vrací (opět oknem) a ujímá se vedení. Svě svěřence nechá chodit v ohraničeném prostoru a ptá se na tři pravidla této disciplíny. 1. Koukat se do očí. 2. Nechodit stejnou cestou. 3. Zaplňovat prostor rovnoměrně. Pak ještě apeluje, aby se jeho skupina vyhýbala houfovitosti. Lidé chodí, prostor zapňují. Pak se vždy, aniž by se předem domluvili, zastaví. Reagují na sebe. Nejde o to, aby na sebe někdo vzal roli vůdce. Všichni se musí rovnu měrou dohodnout.

V posledním cvičení vytáhl si vždy seminarista lísteček s úkolem, ve kterém mohl, ale i nemusel (to záleželo na charakteru příkazu, který byl na lístečku napsán), užít buď text, který toho dne stvořil, nebo fyzickou performaci, a to v různých provedeních. Jednou přijde chlapec nesměle máchající rukama, naproti tomu dívka běhá kolem zdí, dotýká se jich, je jí plná třída. Pak přijde naprosto civilně jedna slečna, vyžádá si dva posluchače a začne jim vyprávět vtip o ledním medvídkovi. Na první pohled zcela nesourodá akce utváří působivý celek a zážitek z něj je milým zakončením celého dopoledne.

KUDY VEDE CESTA?

Láďa Karda improvizací strávil velkou část svého života a jako každý si uvědomuje určitou zacyklenost této metody. Hledá tedy nové a nové způsoby vyjádření. Zřejmě inspirovaný Samuelem Beckettem, neobjevil se zprvu vůbec na scéně. Je to cesta, nebo jen další ze slepých uliček? To ukáže čas.

-vim-

Seminář

HLASOVÁNÍ

Chodbami gymnázia zní kroky. Moje. Stojím vprostřed ústí schodiště a natahuji uši. Hlasový seminář by snad nemělo být tak těžké najít, ne? Odpověď je mi jen školní ticho, ta nezaměnitelná prázdná zvuková množina, se kterou se nikde jinde nesetkáte. Protne ho jen posun velké ručičky na hodinách.

Vyšplhám do patra, kde konečně chytám stopu. Na cedulce na dveřích je napsáno HLASOVÁNÍ. Tak snad půjde o hlas a ne o urny.

Seminaristé jsou zrovna vprostřed cvičení. Vzájemně si drbou záda. Stojí ve dvojicích v kruhu, jeden z dvojice stojí vzadu, druhý vepředu, čímž se dělí na masírované a masírující. Hladí se a u toho vyhekávají. Z něžného a uměřeného proudu vzduchu z plic se po nějaké době rozezní mnohem různorodější akord. U někoho reakce na masáž zní jako nálety, u někoho jako rytmické klapání průmyslového stroje. Zvuk přechází i do hihňání, následně až do jódlování. Chvilí skupina zní jako dav medvědů, chvilí jako ovečky a jako vysokofrekvenční dron.

Ťupkají si po zádech, hladí se, štípají, drbou. A znějí.

Lektorka Anna Friedländerová obchází kroužek. U každého seminaristy se zastaví a zaposlouchá se. Ústy přitom napodobuje tvorbu zvuku, který seminarista vydává. Přemýšlím, zda je to mimoděk?

„Chcete k tomu něco říct?“ ptá se Anna, když poslední vzdechy dozní. „Vůbec jsem nad tím nemusel přemýšlet. Tak to samo plynulo,“ popisuje účastník.

Cvičení vypadá nanejvýš příjemně. Taková hlasová snídaně, řekla bych. Hned ale míříme na hlavní chod.

Lektorka zavelí jen stručně: „Budeme pokračovat cvičením jako včera a předevčírem,“ načež se seminaristé začnou prudce lámat v pase, vrhat k zemi, vstávat zpátky do stoje a syčet. Po několika opakováních přechází syčení v sytý zvuk, který si jakoby tahají z krku.

„A teď vyfukovat na mašinku!“ vyzývá Anna a dav začne s nasazením simulovat upouštění přetlaku parního stroje. Následuje pavilón opic. Sen každého pedagoga, říkám si, slyšet mezi těmito zdmi patnáct řvoucích pavlů.

„Nevydávejte zvuk celou dobu, ať se nepředýcháte a neomdlíte mi tady. Já neumím první pomoc,“ informuje pragmaticky lektorka.

Přichází na řadu technika čtyři hlasy. Seminaristé už vědí, co mají dělat, a rovnou se pouštějí do prvního hlasu – skřítků. Při poloze hlasu skřítek je hlas posazen výš, umístěn za oči a nakrčením obličejové části jaksi „skřípnut“, zasvěcuje mě lektorka. V praxi to vypadá tak, že zkombinujete dítě, výjimečně protivnou paní, reklamní postrach jménem Alzák a vzniklý projektil vystřelíte do prostoru výrazem „Já jsem skřítek!“ Celek zní jako velká přestávka ve 3. B, ve které je aspoň pětáctýřicet dětí. Umělecký zážitek ohromný, ale ještě chvíli budou skřítkovat a skočím si do nejbližšího kabinetu poprosit o prášky na bolest hlavy. Lektorka jako by tušila mé myšlenky, mírní projev tím, že přidává zabarvení. Melancholický, zamilovaný skřítek, zní nová verze. Výsledek je o něco lepší. Velká přestávka v melancholicky zamilované 3. B, kde je alespoň pětáctýřicet dětí.

Takhle projdou seminaristé čtyřmi polohami. Kromě skřítků je tam i diva (zpívá operním hlasem „Já jsem diva tvá, krásná...“), baron a idiot. Diva rozeznívá celou hlavu, idiot je posazen hluboko do útroby. „Barona umíme všichni pěkně,“ vysvětluje lektorka, „to je hlas, kterým fandíme. Jóóóó, góóóó!“

Některé polohy, které tu slyším, se úplně vymykají tomu, co bych čekala na hlasové hodině. Hladké učené příjemné tóny a pregnantní artikulační práci. „Práce, kterou s nimi dělám, není tolik o intonaci a zpěvu, ale o uvolnění hlasu. Nejde o zpěv, ale o uvolnění se, o riskování. Lidé, co zpívají, s tím mívají paradoxně větší problém. Mívají sebecenzuru, pořád chtějí znít hezky. A to my tady nezníme. I když někdy zníme velmi hezky,“ říká k tomu Anna.

Seminaristé statečně předvádějí všechny, i sebezvláštnější polohy. Po nové instrukci si často počkají, až lektorka začne vydávat zvuk jako první, pak se ale s nasazením připojí a už je nic nebrzdí.

K čemu pak taková práce je? „Hercům tato cvičení pomohou v tom, aby našli různé barvy hlasu, aby nezůstali jen u jednotvárného využití. Doufám, že dovednosti využijí v herecké práci a budou do ní vkládat větší variabilitu způsobu, jak hlas používat.“

Také doufám. Přejí seminaristům i Anně, aby její přání bylo vyslyšeno. Vracím se na ztichlou chodbu. Z uší mi odlehne tlak, vnímám ostřeji. Ticho kolem je hlučné samo o sobě. Zase už jen kroky a ozvěna.

Jen z dálky slyším:

„A teď toho idiota zkuste trochu rozezpívat! Představte si, že má smutnou náladu...“

UTAJENÝ VÝLET

Tak jako vyletěla příslovečná holubička na skálu, vyletěli i účastníci Mladé scény v rámci tradičního výletu na Andrlův chlum. Vizte, co se jim cestou tam a zase zpět přihodilo:

Založili jsme T.O. Šedý Váša

Radost a živelná radost, živelné štěstí.

Řekli nám: „najděte si v lese něco na opékání.“

„Aničko, vyjádři dramaticko-výchovně svůj pocit.“

Vzhůru dolů!

ARCHITEKTONICKÁ SUPRAFENESTRA

Na přání účastníků přehlídky jsme oslovili našeho externího architekta, aby vytvořil rubriku na téma architektura, urbanismus, jaký prostor obýváme, v čem žijeme. Formy, které nás definují. Cit pro detail. Proporce, lidské měřítko. Nikdy nekončící objevování. Dívání se kolem sebe. Bohatství průhledů. Možnost pochopit souvislosti, porozumět uspořádání prostoru kolem nás. Poznávání nepoznaného, nepoznávání poznaného. Úhel pohledu. Rozdíl v materiálech, rozdíl v zážitku z nich. Architektura ovlivňuje naše životy, naši cestu do práce, kam se půjdeme najíst, jak se vyspíme, zda náš den bude příjemný, nebo jej jen přetrpíme. Prostor kolem nás jako jedna velká mizanscéna. Naše příběhy odehrávající se v kulisách města, krajiny. Město žijící v krajině. Město žijící. Vrstvení dob, úsilí, materiálů.

Všimli jste si, že tělocvična gymnázia je klenuta valenou klenbou s výsečemi?

-mak-

BÁSEŇ

zdál se mu sen
o panence Marii
„koukej tu křížovou cestu postavit“
řekla, a když se probudil
i tak učinil

a my tam jíme špekáčky
a hermelíny
a pijeme pivo
a víno
a

scházíme dolů
s pocitem výletu
nic se nám nezdá
ani trochu zvláštní
u žádné z kapliček

-jas-

nebo skupiny lidí, kterým záleží na tom, aby byl zmatek. A v divadle, kde lidé jsou živí a spolu, je možné to poznat. Ne nějakou inteligencí, ale tím smyslem, který má pes, když rozpozná, jestli se bojíte nebo ne. Myslím, že divadlo je mezi všemi možnostmi to nejlidištější. Proto jsou tu na přehlídce lidi i nějak radostnější, mohou si říkat i nepříjemné věci, protože spolu mluví, vědí, kdo to říká a mohou se dokonce i doptat, proč to říká.

A proto jste si divadlo vybrala jako životní cestu?

Naprosto. Každé z umění rozvíjí nějaké specifické lidské kvality. Architektura rozvíjí náš smysl pro prostor, hudba nějakým způsobem rozvíjí náš smysl pro čas, malířství pro tvary a barvy - a divadlo podle mého rozvíjí vztahy. Nejprostší způsob, jak to vysvětlit, nabídl Vlastimil Brodský, který v nějakém rozhovoru na sklonku života řekl, že v příštím životě bude malíř. Proč? Aby jeho dílo záleželo jen na něm. Je hrozné, že práci třeba třiceti lidí může zničit jeden blbec. Tím že nepřišroubuje kulisu, přijde pozdě a podobně. Mě k tomu napadlo, že to je stejně jako v životě – řidič autobusu nás klidně může zmasakrovat. A pak mi došlo, že v životě i v divadle to jeden může taky zachránit. A to je to, čímž se v divadle můžeme trénovat pro život.

Za to, že divadlo takhle chápu, vděčím jednomu zážitku a několika lidem. Ten zážitek byl, když jsem asi ve čtyřech, pěti letech viděla Cyrana. V balkonové scéně byl pod balkonem schovaný Cyrano, před balkonem Kristián a na balkoně Roxana – ta se naklonila a balkon „hups!“ Roxana padá a ještě je vidět, jak má pod sukní spodky. A tak tam chvíli seděli a koukali na sebe, než technik zhasnul. A já si říkala: „No, to je báječný, teď už to všichni vědí, že to není doopravdy.“ Ale oni za chvíli rozsvítili, balkon byl na místě a dělalo se, že se nic nestalo. A to mě zůstalo v hlavě – jak je toto možné! Zkrátka jsem toužila po divadle, kde se to, co se stane, opravdu stane! Bere se to v potaz. A člověk, který divadlo bral vlastně jako ještě skutečnější, nežli takzvanou skutečnost tam venku – to byl Grotowský v Teatru Laboratorium. Díky tomu, že jsem po návratu ze stáže nemohla kvůli okupaci navázat a dělat divadlo, jsem zjistila, jak moc se ta zkušenost hodí v životě. Jak obstát, jak co řešit a že skutečně záleží na mně a jsou to moje rozhodnutí. Něco na mně opravdu nezáleží, ale přestože jsem si to třeba nevybrala, tak je moje věc, jak se k tomu postavím. Díky tomu jsem ještě víc prohnětla to, co je realita a co pokus o hustší a silnější realitu, jaká se dá vytvářet na jevišti.

-jam-

VÍT ČI NEVÍT

Faktografický sloupek Vítka Maloty

I mistr faktograf se někdy utne. Třetí den spojený s výletem (a výletem především) vyčerpal mne natolik, že nebyl jsem ani zbla schopem čistého a racionálního úsudku. Vnášel jsem se mezi obláčky a přemýšlel o divadlu poezie a plastové květině. Stačilo však přecíst si stať Jiřího Ovčáčka – prezident a Haló noviny, a byl jsem opět tvrdě usazen do šedého morálního bahna reálna. Víte, že:

* mne neusadil pouze Jirka z Hradu, ale také diletantský přístup dramaturgů soutěže Chcete být milionářem v představení Co bys chtěl? Především brojím proti neúplným odpovědím, které byly ubohému soutěžícímu nabízeny. Zemské jádro není tvořeno pouze železem (86,2 %) a niklem (7,25 %), nýbrž také sírou (5,96 %), kobaltem (0,4 %), o dalších siderofilních prvcích ani nemluvě. Navíc šlo o zjevnou provokaci feministických aktivistek, které ovládají televizní kanály a heslem „ženské jádro“ odkazují na petici Moje tělo, moje práva.

* #divoženka #PSP #megadrama #oheň #deštník #holínky #cool #pánvička #jablko #faktmasakr #semneviděl #nerozumím #Prag #trip #BFF #vztahy #pocity #vášeň #oblouk #nevěřímocím #málohashtag #máma #táta #proutek #floutek #poemvole #lovethis #smyslživota

* naprosto a bezvýhradně kvituji, že pan šéfredaktor je zachovalý a hodnotný, jak zaznělo v představení Nízkoletý život? Zabýváme-li se ovšem fakty, je potřeba zmínit katastrofální chybu lektora odtučňovací kůry ve vzorci $M_i = M_r - \omega$, který v zápalu léčení vykřikoval: „Snižme omegu!“ Pak je zcela jasné, z jakého důvodu se nedostavovaly výsledky. Čím více snižujeme omegu (tedy kýžený úbytek váhy), tím bude výsledné číslo (v tomto případě ideální hmotnost) vyšší. Což je zlé.

-vím-

Kdo páchá Mladou na Malý?

Petra Jirásková, Honza Mrázek, Vítka Malota (redaktoři) Jana Soprová, Luděk Richter (recenze) David Slížek (foto a zlom)